

Entitats socials Una lluita desigual

Grans empreses prenen contractes públics al tercer sector

Les ofertes a la baixa de multinacionals posen contra les cordes les entitats sense ànim de lucre

MARTA COSTA-PAU
GIRONA

Amb la crisi, la pugna per aconseguir contractes a l'administració pública s'ha fet especialment dura i competitiva, ja que cada vegada més empreses hi han vist un nínxol de negoci, especialment grans grups empresarials, sovint no arrelats al territori en el qual opten a guanyar el concurs. Per a les entitats del tercer sector competir en un concurs públic contra aquestes empreses, capaces d'abaratir al màxim les ofertes, s'ha convertit en una lluita de David contra Goliat en la qual tenen totes les de perdre.

En els últims anys els concursos per a serveis com ara la vigilància de les zones blaves d'aparcament, la neteja de carrers o el manteniment dels parcs i jardins els han guanyat grans empreses, que els han tret de les mans d'entitats del tercer sector que en alguns casos feia temps que els tenien adjudicats i d'aquesta manera donaven feina a persones discapacitades o en risc d'exclusió social.

Criteri econòmic

"La crisi no ens ha ajudat gens, perquè les administracions públiques es veuen obligades a aplicar mesures d'austeritat i en els concursos públics prioritzen el criteri econòmic, és a dir, les empreses que ofereixen un preu més baix", indica

Núria Martínez, presidenta del clúster Èxit, que agrupa nou entitats del tercer sector que conjuntament donen feina a un miler de persones amb malaltia mental, amb discapacitat física i intel·lectual i/o en risc d'exclusió social.

Una de les empreses que formen part del clúster Èxit és l'entitat d'inserció Ecosol, de Càritas, que després de diversos anys de fer-se càrrec de la neteja de lavabos públics gràcies a un conveni amb l'Ajuntament de Girona, l'any passat va perdre el servei perquè va sortir a concurs públic i el va guanyar el grup Sifu, un centre especial de treball d'una corporació amb ànim de lucre. Segons Anna Güell, la responsable d'Ecosol, sis persones amb elevat risc d'exclusió havien fet aquesta feina fins aleshores.

Mesos abans l'entitat Mifas, que dona feina a persones amb discapacitat física de les comarques gironines, va perdre el concurs per a la vigilància de la zona blava d'aparcament a Girona, que va passar a mans d'una gran empresa de Madrid.

"El fet que s'adjudiquin aquests serveis a grans empreses de fora provoca que la ciutat hi perdi, perquè deixa sense feina col·lectius desfavorits dels quals algú s'haurà d'ocupar, i hi perden entitats que revertirien els beneficis en projectes socials al territori", explica el president de Mifas, Albert Carbonell. "Estem lluitant contra grans

multinacionals, que es disfressen sota el nom de centres especials de treball", afegeix el màxim responsable de Mifas.

Empreses amb ànim de lucre

La presidenta del clúster Èxit explica que segons la normativa de contractació pública als centres especials de treball se'ls bonifica el cost de la seguretat social de cada treballador amb discapacitat a qui donen feina, i reben per cada empleat el 50% del salari mínim interprofessional.

Segons Martínez, aquestes bonificacions han obert els ulls a moltes empreses, que hi han vist l'oportunitat de fer negoci. "Companyies amb ànim de lucre com Fomento de Construcciones y Contratas, Clece o ISS han creat els seus centres especials de treball i tenen les mateixes ajudes que les nostres empreses, però donen feina a persones que no tenen un grau de vulnerabilitat elevat i que en alguns casos podrien accedir al mercat de treball ordinari", indica Martínez. "Nosaltres no juguem al mateix nivell", afegeix la presidenta del clúster Èxit, que, a través de les entitats que agrupa, s'ocupa de tot l'itinerari laboral de persones amb alt grau de discapacitat o de risc d'exclusió, des de la formació fins a la inserció laboral. Per a aquestes persones la feina és sovint la millor medicina. "Nosaltres no repartim dividends, els nostres beneficis reverteixen en projectes socials al

Libertat
La lliure contractació fa difícil limitar la voracitat dels grans grups

territori", diu Martínez, que afegeix que els centres especials de treball sense ànim de lucre "eviten en bona part" que l'administració es faci càrrec d'aquestes persones. "No són al carrer ni a l'hospital perquè els donem feina i en tenim cura, de manera que estem estalviant diners a l'administració, i en canvi l'administració sovint dona els contractes a empreses amb ànim de lucre", lamenta.

Lliure contractació

Les entitats socials voldrien que en els concursos públics es valorés la proximitat i el factor social, però la llei de contractació pública es basa en la directiva europea de lliure competència. Assessors legals de diversos ajuntaments consultats, que prefereixen quedar en l'anonimat, coincideixen que les decisions sobre concursos públics les prenen tècnics, no polítics, i han de ser escrupulosos i no afavorir una empresa local o una entitat que fa una tasca social al territori perquè corren el perill que altres empreses que hi concorren impugnin l'adjudicació. Els ajuntaments, segons els assessors, prefereixen donar feina a empreses arrelades al territori i que hi desenvolupen una tasca social, però la llei no els permet "posar traves" a la lliure contractació. ■

Preferència per firmes arrelades i conegudes

Algunes obres s'han hagut d'aturar per la fallida de l'adjudicatària

M.C.-P.
GIRONA

Les obres de construcció d'un pàrquing subterrani a la plaça del Pallol, al cor del Barri Vell de Girona, van adjudicar-se l'any 2007 a una empresa basca, Urazca, que va acabar fent fallida. L'Ajuntament es va veure obligat a tornar a iniciar un concurs públic per adjudicar l'acabament de l'obra a una altra empresa i això va tenir un doble cost per a la ciutat: l'obra va resultar més cara, i els treballs –que havien de cobrir la necessitat d'aparcament dels veïns en una zona mancada d'aquest servei– van endarrerir-se tres anys.

En una altra punta de la ciutat, a la zona de la Devesa, la construcció de la reclamada llar d'infants municipal va patir un viacrucis semblant. Les obres es van adjudicar el 2010 a l'empresa Construccions Francesc Vidal SA, que havia subcontractat altres empreses sense donar-ho a conèixer a l'Ajuntament. Els treballadors van deixar de cobrar i les obres es van aturar. Es va haver de fer un nou concurs públic, una nova licitació i, en conseqüència, s'encaria l'obra i s'endarreriria la posada en marxa de l'equipament, molt necessari en un barri amb població molt jove i amb criatures en edat d'accedir a una llar d'infants.

Empreses de casa

Aquests dos exemples il·lustren com la llei de contractació pública moltes vegades perjudica les administracions. Molts ajuntaments admeten que preferirien contractar empreses "de casa", a les quals co-

neixen i que saben com treballen i que són solvents. Però la llei de contractació pública no permet afavorir-les o tenir en compte el criteri de territorialitat o proximitat a l'hora d'adjudicar un contracte. "Adjudicar obres a grans empreses de fora no ens agrada perquè sovint ens trobem amb fracassos, però si presenten l'oferta que més s'avé a les condicions de la convocatòria les hem de triar, perquè si no podrien impugnar el concurs", admet un tècnic d'ajuntament que prefereix mantenir-se en l'anonimat.

Queixes de la patronal FOEG

Més enllà de l'àmbit municipal, un altre procés d'adjudicació pública, obert pel CatSalut, també ha generat polèmica a les comarques gironines. El Consorci de Transport Sanitari de Catalunya Regió Girona (CTSC), que fa 17 anys que gestiona el servei d'ambulàncies a l'àrea gironina, ha tingut una puntuació provisional inferior a la d'un altre candidat, un grup de capital italià.

Aquest cas, encara obert, ha fet que la patronal gironina FOEG hagi reclamat que en les bases dels concursos públics puntuïn la proximitat i la qualitat vinculada a l'experiència dels candidats a obtenir el contracte. En el cas del transport sanitari, la patronal destaca la necessitat que el servei sigui per a una empresa que tingui implantació al territori. "Nosaltres hem creat una delegació allà on hi ha un hospital de referència, disposem de certificats de qualitat i hem anat creixent i oferint formació", argumenta el director del CTSC, Pere Maria Martínez.

Clàusules socials a l'Ajuntament de Girona

A l'Ajuntament de Girona s'ha fet un pas important per donar accent social a les contractacions públiques sense burlar la llei. Des de l'octubre de l'any passat, l'Ajuntament ha incorporat, amb el suport de tots els grups municipals, un seguit de clàusules que han de permetre que la contractació pública "no només tingui en compte el benefici", sinó que "tingui impacte social que acabi beneficiant els col·lectius més vulnerables i les persones en risc d'exclusió social", com explica la regidora d'Hisenda i Règim Interior, Maria Àngels Planas.

Les clàusules socials, incloses en l'anomenat Protocol per a la Contractació Responsable, van ser pactades en una comissió en què a més dels representants de tots els grups de l'Ajuntament també hi havia membres de les entitats del tercer sector i de la patronal gironina FOEG. Entre altres mesures, el protocol estableix que l'Ajuntament ha de reservar un 4% del pressupost destinat a contractació pública a centres especials de treball. En la resta de contractacions de serveis a través de concurs púb-

blic, a excepció dels relacionats amb els subministraments, l'empresa adjudicatària estarà obligada a contractar persones que busquen feina a través del servei municipal d'ocupació. Això inclou persones amb dificultat d'inserció al mercat laboral per raons diverses: discapacitat, aturats de llarga durada, dones víctimes de la violència de gènere i persones amb problemes de drogoaddicció o alcoholisme, entre d'altres.

Per a la presidenta del clúster Èxit, Núria Martínez, el protocol és un avenç important. El president de Mifas, Albert Carbonell, també es mostra satisfet pel pas que ha fet l'Ajuntament. Tots dos, però, demanen que es faci un seguiment per assegurar que es compleixen els requisits inclosos en el protocol. "Cal assegurar-se que el personal de l'Ajuntament, especialment els tècnics i les àrees que han d'aplicar-lo, el tinguin present. Hem constatat que no tothom té sensibilitat amb la problemàtica que pateixen les persones amb risc d'exclusió o amb discapacitats", alerta Martínez.

01. El centre especial de treball Giroassist, de Mifas, dona feina a discapacitats en el ram de la impressió.
02. La botiga de l'Hospital Trueta la gestiona el centre especial de treball Giropark.

GRUP MIFAS

Les obres de la llar d'infants de la Devesa de Girona van quedar aturades i es va haver de fer un nou concurs públic. GERARD BAGUÉ